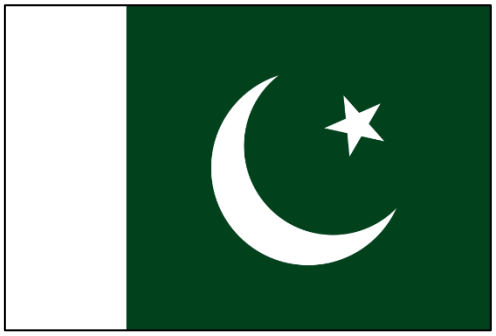
PAKİSTAN ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER 2
2. GENEL EKONOMİK DURUM 4
3. DIŞ TİCARET 6
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR 10
5. TÜRKİYE ile TİCARET 11
EKLER: 14

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Pakistan İslam Cumhuriyeti
Nüfus	245,1 milyon
Dil	Urduca, İngilizce
Yüzölçümü	881.913 km²
Başkent	İslamabad
Başlıca Şehirleri	Karaçi, Lahor, Faisalabad
Yönetim Şekli	Federal Parlamenter Anayasal Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Asıf Ali Zerdari
Para Birimi	Pakistan Rupisi (PKR)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: Birleşmiş Milletler (BM), İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), Asya Kalkınma Bankası (ADB), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Gelişen Sekiz Ülke Teşkilatı (D-8), İngiliz Uluslar Topluluğu, Güney Asya Bölgesel İşbirliği Teşkilatı (SAARC), Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (UAEA), Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Şanghay İşbirliği Örgütü / Gözlemci Üye (ŞİÖ), Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği / Diyalog Ortağı (ASEAN), Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'nün (ICAO).

Coğrafi Konum

Pakistan Güney Asya'da yer almakta olup, doğusunda Hindistan, güneyinde Hint Okyanusu, güneybatısında İran, batı ve kuzeyinde Afganistan ile çevrilidir. Güneyinde yarı tropikal bir iklime sahip olan Pakistan'ın iç kesimlerinde ve yüksek kesimlerinde karasal iklim hâkimdir. Pakistan'ın başkenti İslamabad'dır. Başlıca şehirleri; Karaçi, Faysalabad, Hiderabad, Gujranvala, Lahor ve Peşaver'dır.

Siyasi ve İdari Yapı

Pakistan, 1947 yılında bağımsızlığına kavuşarak İngiliz Hindistan'ından (British India) ayrı bir devlet haline gelmiştir. 1972 yılına kadar Batı Pakistan ve Doğu Pakistan (bugünkü Bangladeş) olmak üzere aralarında 1.700 km mesafe olan iki bölümden oluşan bir ülke olan Pakistan, Bangladeş'in bu tarihte bağımsızlığını ilan etmesiyle bugünkü sınırlarına kavuşmuştur.

Nüfus ve İstihdam

Pakistan dünyanın en kalabalık ülkeleri arasında dokuzuncu sırada yer almaktadır. IMF tahminlerine göre Pakistan'ın nüfusu 2026 yılında 245,18 milyona ulaşmıştır. Ülkenin nüfus artış hızı aile planlama programlarının da katkısıyla 1980'lerin başında %3'ten 2006 yılında %2'ye düşürülmüştür. Bununla beraber ülkede son nüfus sayımı 1988 yılında yapıldığı için nüfus ile ilgili rakamların kesinliği şüphelidir.

Pakistan'da çalışabilir işgücü nüfusun %28'ini oluşturmaktadır. Nüfusun %50'si tarımda, %18'i imalat sektöründe çalışmakta ve %17'si de ticaretle uğraşmaktadır. İşsizlik oranı kentlerde %9, kırsal alanlarda %6 civarındadır.

Doğal Kaynaklar

Sindh bölgesinde hidrokarbon rezervleri geniş bir alana yayılmıştır. Belucistan'da doğal gaz rezervleri bulunmaktadır. Bununla beraber bölgede merkezi hükümetin kontrolü zayıftır ve yerel aşiret liderleri çıkarılan doğal gazdan daha fazla hak talep etmektedirler. Bölgede ruhsat sahibi olan bazı yabancı sermayeli şirketler Marri ve Bugti gibi aşiretlerin engellemeleri yüzünden olağanüstü hal ilan etmek zorunda kalmıştır. Belucistan'daki gaz taşıyan boru hatlarında, ülkenin diğer kesimlerinde de yapılan enerji kesintileri yüzünden sıklıkla arızalar meydana gelmektedir. Ülkede doğalgaz dışında az miktarda petrol, düşük kalitede kömür, demir, bakır, tuz ve kireçtaşı rezervleri mevcuttur.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2024	2025	2026*	2027*	2028*	2029*	2030*	2031*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar $)	372,24	407,79	-	-	-	-	-	-
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	2,6	3,1	3,6	3,5	4,3	4,5	4,5	4,5
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - $)	1 578	1 696	-	-	-	-	-	-
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	23,4	4,5	7,2	8,4	6,6	6,5	6,5	6,5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-0,6	0,5	-0,4	-0,9	-0,8	-0,8	-0,9	-1,0
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	7,3	7,1	6,9	6,5	6,0	5,5	5,0	5,0
Nüfus (milyon)	235,95	240,49	245,12	249,83	254,64	259,54	264,53	269,62
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	70,2	72,8	70,1	67,1	64,0	60,8	59,0	58,2

(*) Tahmini Veriler
Kaynak: IMF

Pakistan'ın ekonomik gelişiminde tarım sektörünün büyük payı vardır. Ülkede gayri safi yurt içi hasılanın yaklaşık %21'ini tarım sektörü oluşturmaktadır. Başlıca tarım ürünleri; pamuk, buğday, pirinç, şeker kamışı ve mısırdır.

Pakistan'ın endüstriyel büyümesinde tekstil sektörü ağırlıklı rolü üstlenmektedir. Pek çok tüketim malı açısından kendi kendine yeterli olan Pakistan'da pamuk ve yün dokumacılığı, hazır giyim sanayi, deri ve deri mamulleri, çimento, sağlık ürünleri ve şeker, meşrubat gibi işlem görmüş gıda maddeleri Pakistan'ın temel endüstri malları arasında yer almaktadır. Ayrıca kimyasal madde üretimi de ülkede önemli bir gelişme göstermiştir.

Pakistan ekonomisinin büyüme performansına dönemler itibariyle bakıldığında, 1980'ler boyunca yıllık ortalama %6 olan oranın 90'ların ilk yarısında %5, ikinci yarısında ise %4 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Ekonominin ve ihracatın sadece pamuk-tekstil ve buğday üçlüsü olarak son derece dar bir tabana sıkışmış olması, ülke ekonomisini doğal olarak dış şoklara ve dalgalanmaların etkilerine açık ve "kırılgan" bir hale getirmektedir. Kamu açıkları ve dış açıklar gibi makroekonomik dengesizlikler de istikrarlı ve yüksek büyüme oranlarının önündeki en ciddi engeller olarak durmaktadır.

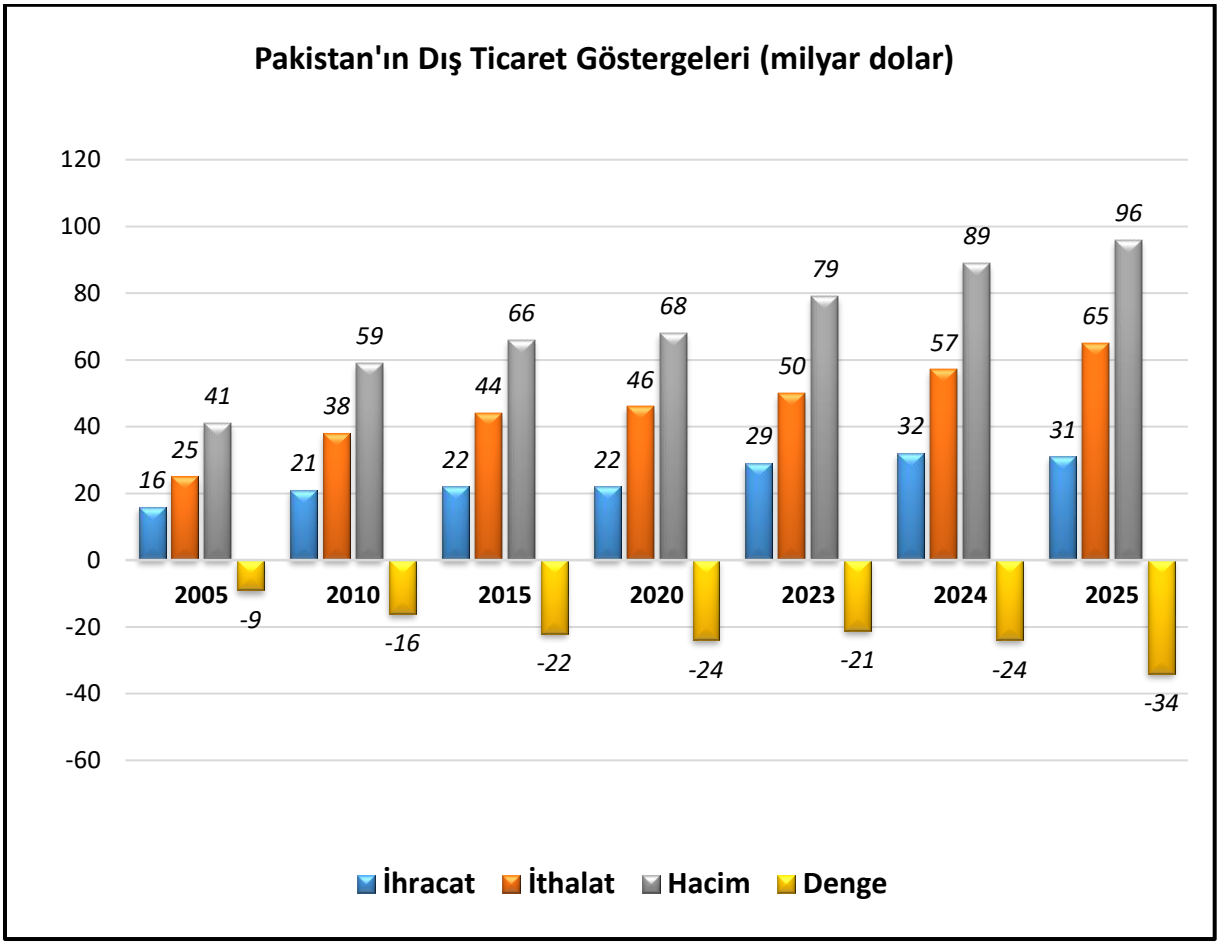
İmalat sanayi ise, 11 Eylül 2001 saldırısından sonra geniş çaplı bir bunalıma girmekle birlikte, hemen ertesinde lağvedilen Amerikan yaptırımları ve sektöre açılan yeni krediler sayesinde toparlanma yoluna girmiştir. Bu alandaki en büyük sorun, Hindistan ile girilen siyasi ve askeri gerginlik olmaktadır. Gerginlik, bu bölgede (Afganistan ve terör eylemleri sorunlarının ön plana çıkması nedeniyle) ikinci plana düşmüş gibi görünmesine karşın, sürekli bir "potansiyel rahatsızlık kaynağı" olarak ortada durmakta ve ekonomik performansın üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır.

Pakistan'ın kalkınma programlarının uygulanmasında, uluslararası finans kuruluşları önemli rol oynamaktadır. IMF ile çeşitli anlaşmalar ve stand-by düzenlemeleri yapılmaktadır.

IMF'in Pakistan'a sağladığı stand-by kredileri, likidite sıkışıklığına önemli bir rahatlama getirmiştir. Bu kredilerin Pakistan ekonomisine sağladığı diğer önemli dolaylı katkı ise, Dünya Bankası, Asya Kalkınma Bankası gibi uluslararası finansal kuruluşlar ile diğer uluslararası ve ulusal kredi kuruluşlarının ve uluslararası yatırımcıların Pakistan'ın mali güvenilirliği konusundaki tereddütlerini bir ölçüde gidermiş olmasıdır. Bu çerçevede, söz konusu uluslararası finans kuruluşları Pakistan'a yönelik kredi hatlarını hayata geçirmeye başlamışlardır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

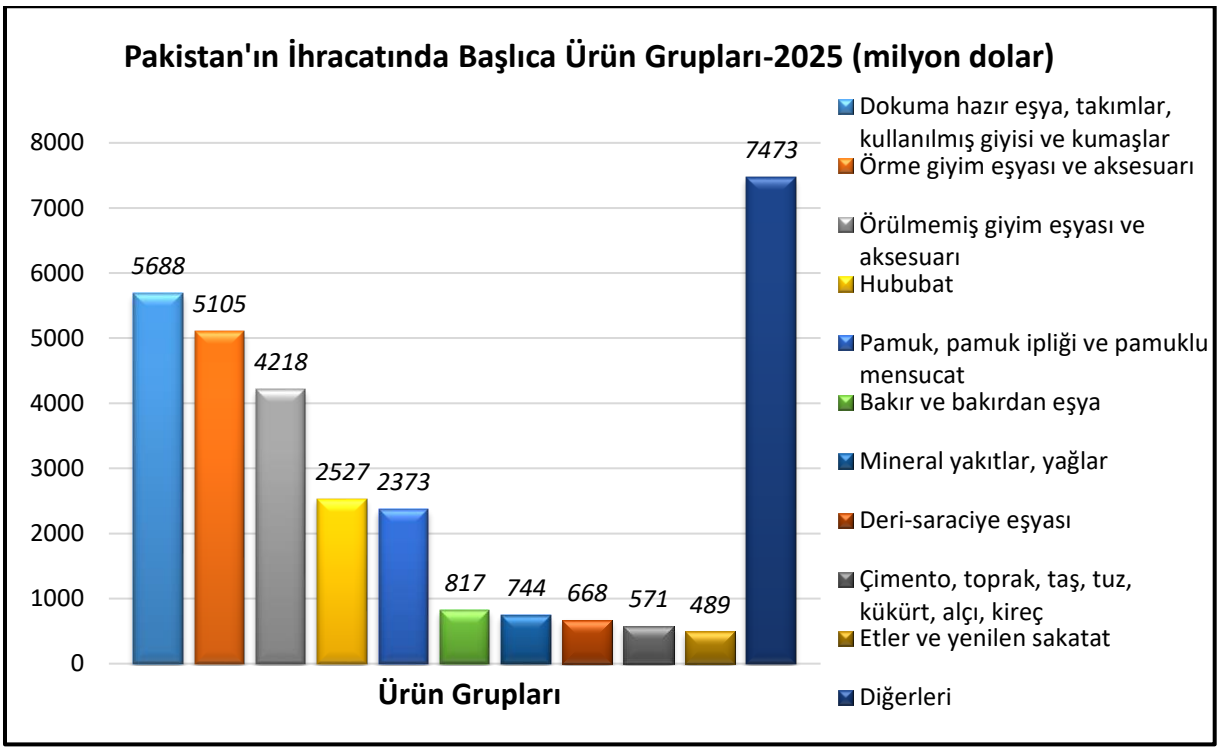

Kaynak: Trademap

2001 yılından beri dünya ticaretindeki genişlemelere paralel olarak Pakistan'ın hem ihracatı hem de ithalatı sürekli artış göstermiştir. Bunun sonucunda 2001 yılında 9,1 milyar dolar olan ihracatı 2025 yılında 30,7 milyar dolara, 9,7 milyar dolar olan ithalatı da yaklaşık 65 milyar dolara yükselmiştir. Pakistan dış ticaret dengesi sürekli olarak açık veren ülkelerden biridir. 2025 yılında dış ticaret açığı 34,3 milyar dolara ulaşmıştır.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

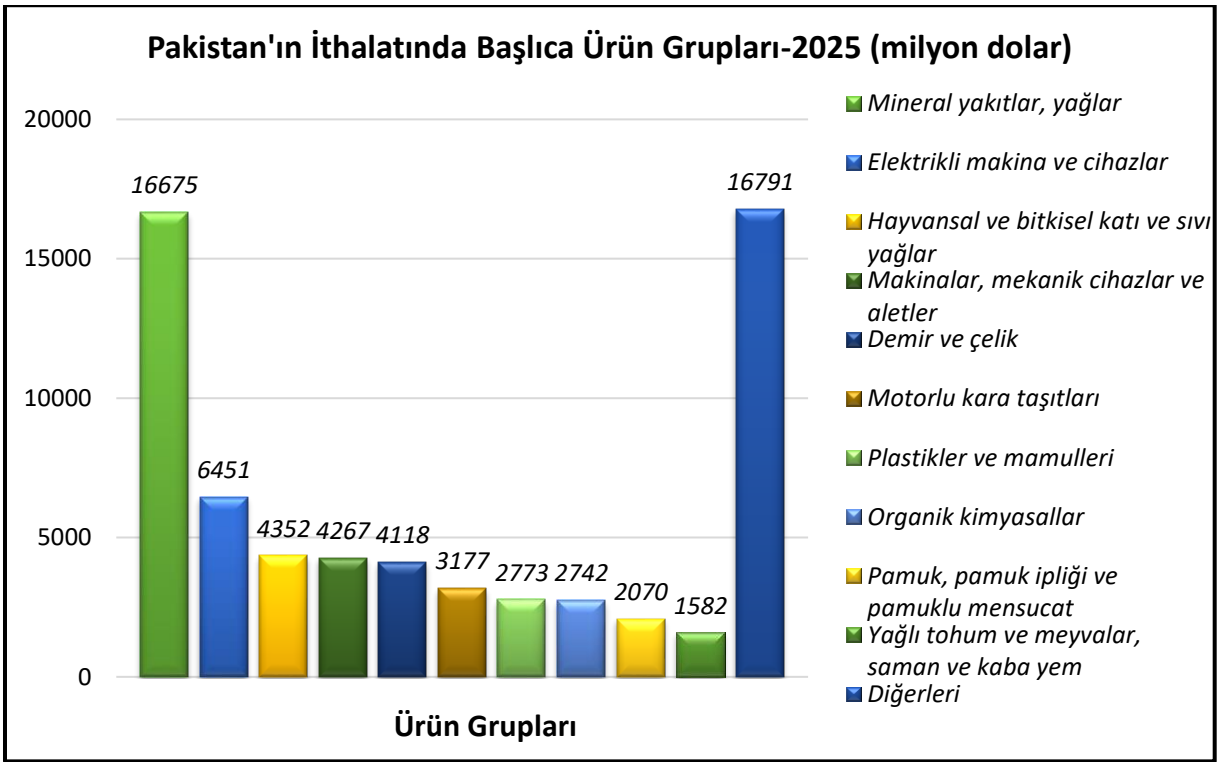
İhracat

Kaynak: Trademap

Detaylı tablo için tıklayınız

İthalat

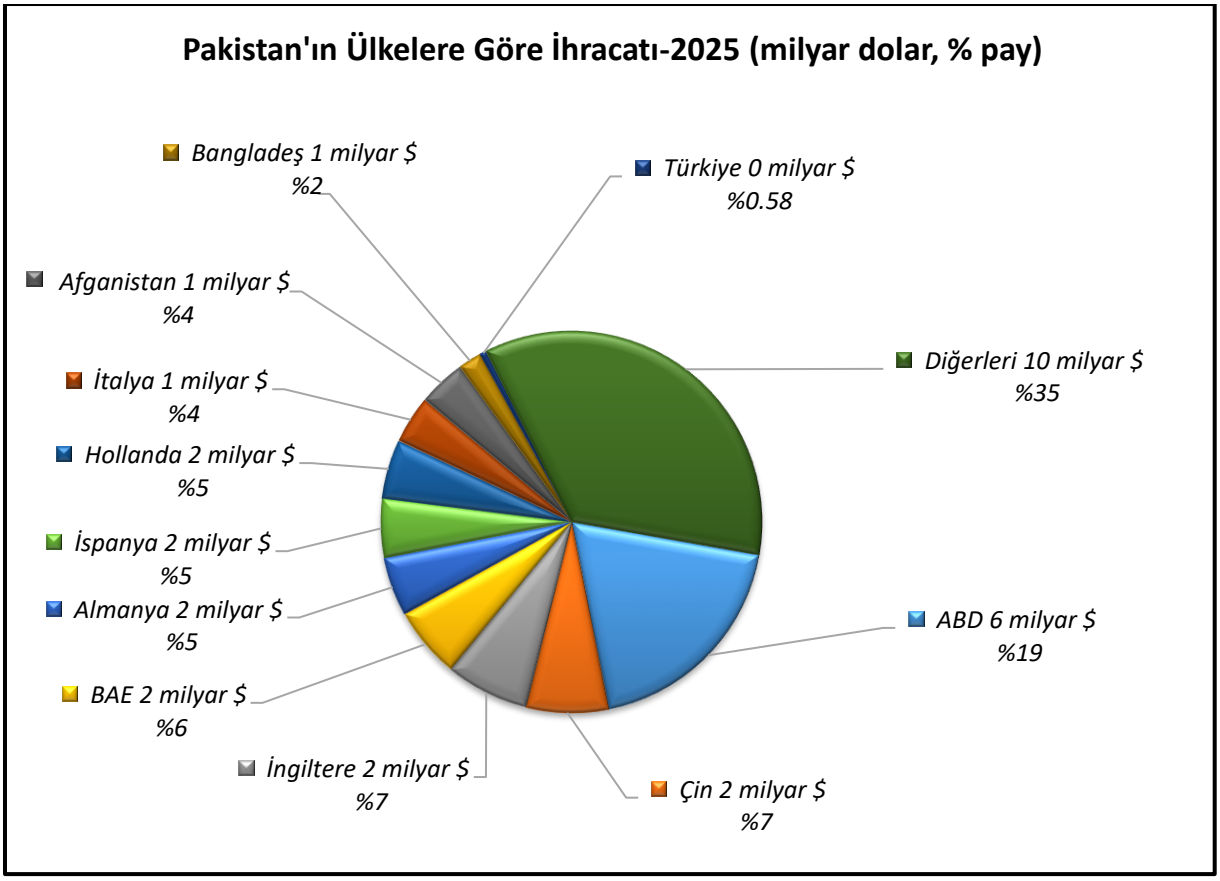

Kaynak: Trademap

Detaylı tablo için tıklayınız

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

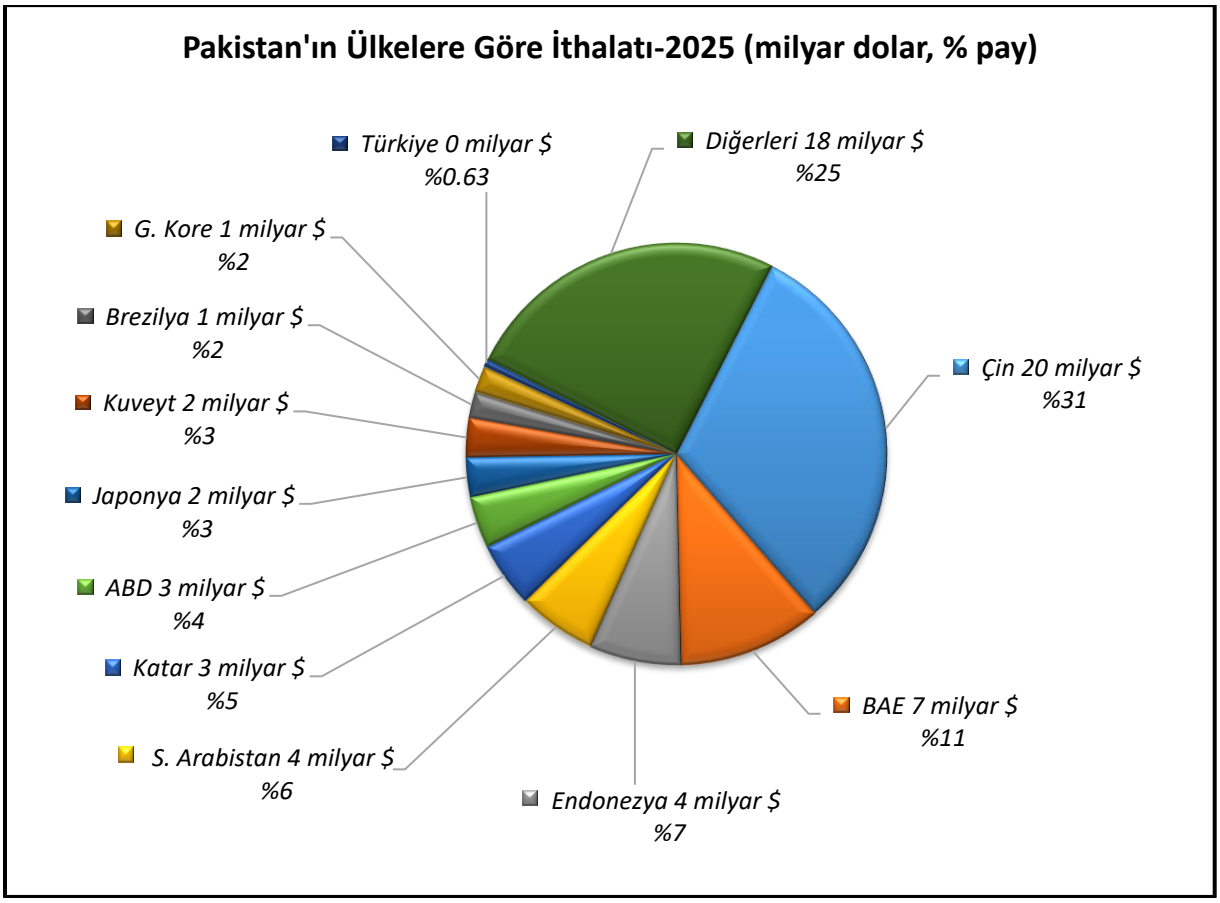
İhracat

Kaynak: Trademap

Detaylı tablo için tıklayınız

İthalat

Kaynak: Trademap

Detaylı tablo için tıklayınız

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Pakistan yabancı yatırımlar konusunda liberal bir politika izlemeye devam etmektedir. Bu durumun sebepleri IMF gibi uluslararası örgütlerin etkisi ve politik istikrarsızlık ve yüksek terörist saldırı riski yüzünden yatırımcıların tedirgin olmasıdır. Ülkede yatırım konusunda az sayıda sınırlama mevcutken pek çok sektör için cömert teşvikler sağlanmaktadır. Ülkede önemli özelleştirmelerin hızla yapılmaması ve güvenlik konusundaki problemler yabancı yatırımların önündeki en büyük engeldir.

Çin Pakistan'daki en önemli yatırımcılardan biri olmaya devam etmektedir. Çin'in yatırımlarının çoğunluğu altyapı projelerine yöneliktir. Batılı yatırımcılar gibi Çin'de güvenlik konusu ile ilgilidir. Ortadoğu ülkeleri de özelleştirme projeleri devam ettiği sürece önemli yatırımcılardan olmaya devam edecektir. Çok sayıda nakit zengini körfez kökenli firma ülkede büyük yatırım projeleri ile ilgilidir.

Hükümet yeni Gwadar limanında bir endüstri bölgesi kurmayı planlamaktadır. Bu bölge yeni bir havalimanı ve karayolu bağlantıları ile Orta Asya ve Çin'e yönelik olacaktır.

Enerji sektörü özellikle Pakistan'ın kronik enerji darboğazı yüzünden yabancı yatırımcılar için gelecek vadeden bir alandır. Pakistan'ı İran ve Hindistan'a bağlayacak boru hattı projesi Hindistan'ın Pakistan güvenlik durumu hakkındaki endişelerinden dolayı askıya alınmıştır. Ancak hattın İran - Pakistan arasındaki kısmı için görüşmeler ilerlemektedir.

Doğrudan Yatırım Akışı ve Stoku

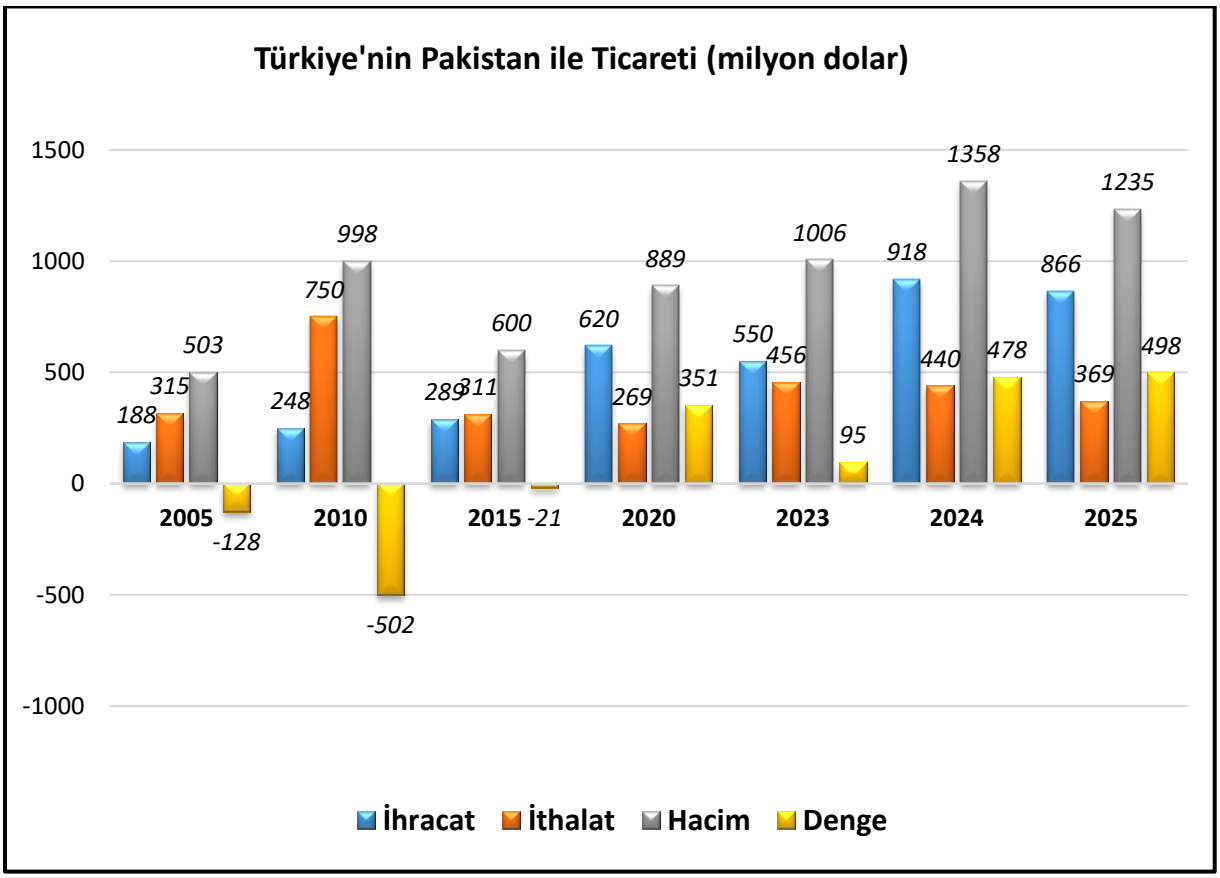
	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*	2030*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon $)	2 663	1 875	2 224	2 474	2 024	3 168	3 994
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH'ye oranı (%)	0,70	0,46	0,52	0,54	0,41	0,60	0,70
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon $)	34 050	33 500	34 148	36 575	38 000	35 700	38 000
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon $)	-84	-267	-102	-98	-87	-122	-
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon $)	2 948	3 128	3 228	3 324	3 000	3 527	3 800

(*) Tahmini Veriler
Kaynak: EIU

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye - Pakistan Dış Ticareti

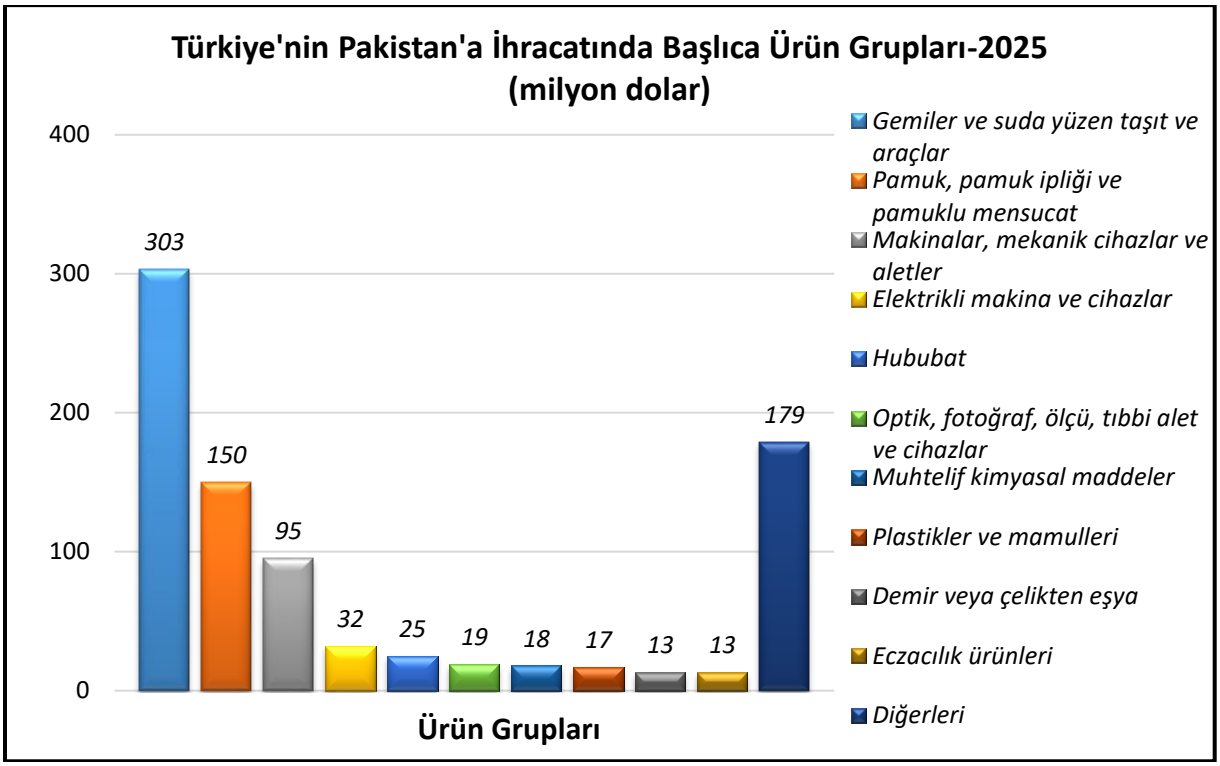

Kaynak: Trademap

İki ülke arasında ticaret hacmi 2025 yılında 1,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2000 yılına kadar zaman zaman lehimize seyreden ikili ticaret, bu yıldan itibaren aleyhimize dönmüş ve Türkiye, Pakistan ile ticarette 2016 yılına kadar sürekli dış ticaret açığı vermiştir. Ticaret dengesi 2016 yılından itibaren yeniden değişmiş ve Türkiye Pakistan'la ikili ticarette fazla vermeye başlamıştır. Türkiye ile Pakistan arasındaki mevcut dış ticaret hacminin iki ülkenin potansiyelinin çok altında olduğu görülmektedir.

Türkiye'nin Pakistan'a en çok ihraç ettiği ürün şunlardır: Pamuk (kardesiz, taranmamış); pamuk ipliği; buğday ve mahlut; pamuk döküntüleri; dokuma ipliklerin, mensucatın yıkanması, temizlenmesi, kurutulması, ütülenmesi, sarılması, katlanması vb. için makinalar; pusulalar, sentetik devamsız liflerden iplikler ve telefon cihazlarıdır.

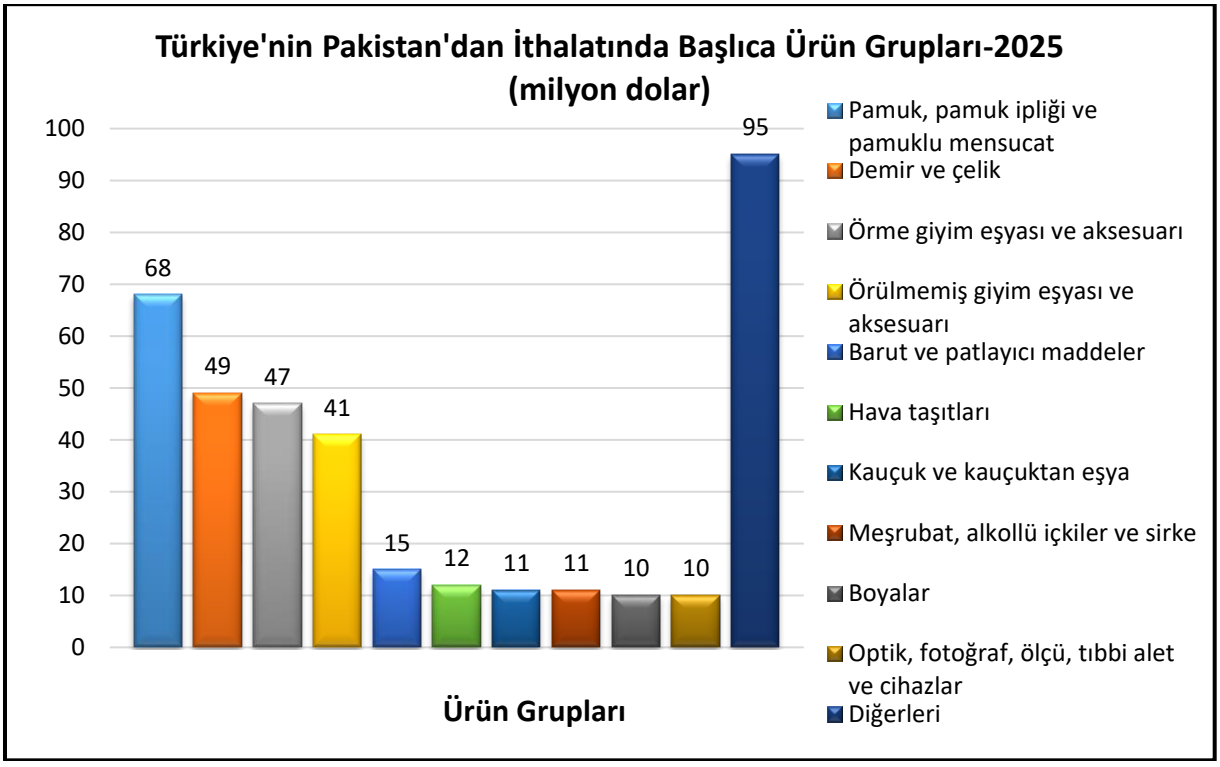
Türkiye'nin Pakistan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

Detaylı tablo için tıklayınız

Türkiye'nin Pakistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

Detaylı tablo için tıklayınız

Türkiye'nin Pakistan'dan ithalatında başlıca ürünler şunlardır: Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller; pamuklu mensucat; kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb. (yüzme kıyafetleri hariç); silah barutu; kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya-örme; erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafetleri hariç); helikopterler, uçaklar vb. ve etil alkoldür.

Yatırım İlişkileri

Türkiye'de 420 adet Pakistan sermayeli firma bulunmaktadır. Söz konusu firmalar ağırlıklı olarak otomotiv, elektronik, telekomünikasyon, makine, ticaret ve bankacılık sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

Pakistan'daki Türk yatırımları ağırlıklı olarak enerji, finans, altyapı projeleri ve müteahhitlik sektörlerindedir. Zorlu Holding, Ziraat Bankası, Coca-Cola İçecek ve Ülker gibi büyük Türk şirketleri Pakistan'da yatırım yapan Türk şirketleri arasında yer almaktadır. Önümüzdeki dönemde Pakistan'da özellikle enerji ve müteahhitlik sektörlerinde yeni yatırımlara ihtiyaç duyulmakta ve Pakistan makamlarınca Türk yatırımcılara bu alanlara yatırım yapmaları yönünde çağrıda bulunulmaktadır.

Zorlu Enerji, 10 yılı aşkın süredir Pakistan'da yenilenebilir enerji alanında çalışmalarını sürdürmektedir ve ülkenin ilk rüzgar türbinlerinin yapımını tamamlamıştır. Santralin kurulu gücü, cari olarak 56,4 MW'dir. Firmanın üretim lisansında, santralin üretim kapasitesini 300 MW'ye kadar yükseltme opsiyonu bulunmaktadır. Pakistan'daki ilk rüzgar enerjisi yatırımı olması itibariyle büyük yankı uyandıran proje Pakistan'daki politik çevrelerde ve Pakistan halkı tarafında çok olumlu karşılanmıştır.

2008 yılında Coca Cola İçecek A.Ş. Pakistan'da 6 üretim tesisi ile faaliyet gösteren Coca-Cola Beverages Pakistan Ltd.'ye 100 milyon dolarlık yatırım yaparak %50 hissesini devralmıştır.

TUSAŞ'ın (Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.) havacılık ve savunma sanayii alanlarında Pakistan ile çeşitli projeleri bulunmaktadır. Pakistan'ın F-16 uçaklarının modernizasyonu projesi için 2009 yılında açılan uluslararası ihalede, Belçikalı bir firma ile ön elemeye kalmış ve ihaleyi kazanmıştır. Proje, 2010 yılından itibaren 42 adet Pakistan uçağının birer birer Türkiye'ye gelmesiyle hayata geçmiştir.

EKLER:

EK-1: Pakistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2023	2024	2025	Pay (%) 2025	Değişim (%) 2024-2025
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		**28 950 086**	**32 460 566**	**30 674 138**	**100**	**-5,5**
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	3 892 435	4 308 324	4 416 929	14,4	2,5
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	2 609 602	3 127 855	3 127 894	10,2	0
1006	Pirinç	2 880 907	4 196 342	2 417 339	7,9	-42,4
6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme)	791 415	916 566	1 021 264	3,3	11,4
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	681 937	773 966	856 391	2,8	10,6
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	613 525	727 601	791 932	2,6	8,8
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	709 155	801 760	767 329	2,5	-4,3
5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle %85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. ı geçenler)	787 461	830 010	724 385	2,4	-12,7
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb. (yüzme kıyafetleri hariç)	406 251	465 078	712 124	2,3	53,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	112 761	469 203	690 386	2,3	47,1
6105	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme)	562 134	603 341	657 707	2,1	9,0
6115	Külotlu çoraplar, taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik çoraplar (örme)	536 745	617 625	654 432	2,1	6,0
5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	1 037 341	702 076	647 423	2,1	-7,8
4203	Tabii veya terkip yoluyla elde edilen deri ve köseleden giyim eşyası ve aksesuarı	595 968	611 026	608 774	2,0	-0,4
6307	Diğer hazır eşya (elbise patronları dahil)	467 398	509 957	513 871	1,7	0,8

Kaynak: Trademap, Pakistan Verileri

EK-2: Pakistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2023	2024	2025	Pay (%) 2025	Değişim (%) 2024-2025
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		**50 362 541**	**56 522 668**	**64 998 739**	**100**	**15**
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	6 527 208	6 285 850	5 948 566	9,2	-5,4
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	4 831 213	5 611 817	5 736 594	8,8	2,2
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	4 358 569	4 962 378	3 968 887	6,1	-20,0
1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	2 942 213	2 930 774	3 828 142	5,9	30,6
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1 243 053	2 162 296	2 143 041	3,3	-0,9
8703	Otomobiller	829 528	1 157 219	2 090 572	3,2	80,7
8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	1 046 916	2 213 483	1 954 243	3,0	-11,7
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler	1 054 772	1 198 050	1 737 905	2,7	45,1
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	919 692	744 431	1 494 607	2,3	100,8
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	931 203	974 551	1 307 591	2,0	34,2
1201	Soya fasulyesi	375 874	595 939	1 114 204	1,7	87,0
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	876 482	848 682	878 520	1,4	3,5
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	680 911	744 323	790 355	1,2	6,2
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	821 561	668 568	761 308	1,2	13,9
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	619 228	729 259	760 374	1,2	4,3

Kaynak: Trademap, Pakistan Verileri

EK-3: Pakistan'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2023	2024	2025	Pay (%) 2025	Değişim (%) 2024-2025
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		**28 950 086**	**32 460 566**	**30 674 138**	**100**	**-5,5**
1.	ABD	5 046 317	5 614 623	5 919 050	19,3	5,4
2.	Çin	2 762 635	2 377 244	2 283 531	7,4	-3,9
3.	İngiltere	1 989 329	2 145 854	2 082 408	6,8	-3,0
4.	BAE	1 413 370	1 764 399	1 917 571	6,3	8,7
5.	Almanya	1 528 385	1 722 069	1 680 457	5,5	-2,4
6.	İspanya	1 425 142	1 471 529	1 594 301	5,2	8,3
7.	Hollanda	1 453 680	1 601 252	1 546 294	5,0	-3,4
8.	İtalya	1 157 282	1 135 015	1 167 000	3,8	2,8
9.	Afganistan	975 891	1 514 075	1 104 789	3,6	-27,0
10.	Bangladeş	695 365	778 644	727 274	2,4	-6,6
11.	S. Arabistan	636 535	734 857	689 559	2,2	-6,2
12.	Belçika	682 049	696 707	609 049	2,0	-12,6
13.	Fransa	488 226	519 487	518 325	1,7	-0,2
14.	Polonya	375 241	437 036	448 703	1,5	2,7
15.	Kanada	364 391	403 969	388 523	1,3	-3,8
…	…	…	…	…	…	…
30.	Türkiye	354 573	241 976	179 079	0,58	-26,0

Kaynak: Trademap, Pakistan Verileri

EK-4: Pakistan'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2023	2024	2025	Pay (%) 2025	Değişim (%) 2024-2025
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		**50 362 541**	**56 522 668**	**64 998 739**	**100**	**15**
1.	Çin	11 777 695	16 003 446	20 434 250	31,4	27,7
2.	BAE	4 855 668	5 663 818	6 936 645	10,7	22,5
3.	Endonezya	3 517 481	3 327 322	4 331 465	6,7	30,2
4.	S. Arabistan	4 507 282	4 474 049	4 142 073	6,4	-7,4
5.	Katar	3 320 379	3 740 795	3 159 785	4,9	-15,5
6.	ABD	1 670 503	1 593 337	2 748 218	4,2	72,5
7.	Japonya	1 022 215	1 214 969	1 735 558	2,7	42,8
8.	Kuveyt	1 932 567	1 887 556	1 626 807	2,5	-13,8
9.	Brezilya	442 401	322 370	1 370 157	2,1	325
10.	G. Kore	821 353	864 938	1 254 128	1,9	45,0
11.	Hong Kong	949 972	1 202 286	1 253 737	1,9	4,3
12.	Singapur	1 120 213	1 202 642	1 207 422	1,9	0,4
13.	Tayland	839 510	845 439	1 182 954	1,8	39,9
14.	Umman	693 245	1 204 795	1 067 951	1,6	-11,4
15.	Malezya	773 623	960 041	969 064	1,5	0,9
…	…	…	…	…	…	…
25.	Türkiye	252 611	244 899	407 206	0,63	66,3

Kaynak: Trademap, Pakistan Verileri

EK-5: Türkiye'nin Pakistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2023	2024	2025	Pay (%) 2025	Değişim (%) 2024-2025
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		**550 463**	**918 036**	**866 487**	**100**	**-5,6**
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	60 676	82 792	63 352	7,3	-23,5
5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	10 686	56 949	51 844	6,0	-9,0
1001	Buğday ve mahlut	0	0	24 157	2,8	-
5202	Pamuk döküntüleri	7 181	21 257	23 447	2,7	10,3
8451	Dokuma ipliklerin, mensucatın yıkanması, temizlenmesi, kurutulması, ütülenmesi, sarılması, katlanması vb. için makinalar	8 761	17 234	19 398	2,2	12,6
5509	Sentetik devamsız lifden iplik (dikiş ipliği hariç) (toptan)	411	4 473	10 692	1,2	139
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	10 340	16 406	8 234	1,0	-49,8
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	2 396	2 610	7 930	0,9	203,8
3824	Dökümhane maçalarına veya kalıplarına mahsus müstahzar bağlayıcılar, kimya ve bağlı sanayide kullanılan diğer kimyasal ürünler	4 133	6 403	7 833	0,9	22,3
2513	Sünger taşı, zımpara taşı, tabii korindon, tabii Süleyman taşı ve diğer tabii aşındırıcılar	7 012	10 071	7 685	0,9	-23,7
5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş olsun olmasın)	11 882	6 876	7 399	0,9	7,6
8462	Metalleri dövme, çekiçleme, kalıpta dövme, kesme, taslak çıkartma, şatafatlama, karbürleri işlemeye mahsus takım tezgahları	77	129	6 785	0,8	5.160
8525	Radyo veya televizyon yayınlarına mahsus verici cihazlar, televizyon kameraları, dijital ve görüntü kaydedici kameralar	234	6	6 392	0,7	106.433
5208	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle %85 veya daha fazla pamuk içerenler) (m2. ağırlığı 200 gr. ı geçmeyenler)	5 971	12 458	6 391	0,7	-48,7
3302	Sanayide ve içecek imalinde hammadde veya koku verici maddeler ve karışımlar	2 864	5 262	6 238	0,7	18,5

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

EK-6: Türkiye'nin Pakistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2023	2024	2025	Pay (%) 2025	Değişim (%) 2024-2025
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		**455 501**	**440 129**	**368 957**	**100**	**-16,2**
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	28 729	45 530	48 409	13,1	6,3
5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle %85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. ı geçenler)	92 466	70 522	34 108	9,2	-51,6
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb. (yüzme kıyafetleri hariç)	11 827	15 813	22 444	6,1	41,9
5208	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle %85 veya daha fazla pamuk içerenler) (m2. ağırlığı 200 gr. ı geçmeyenler)	24 483	14 752	14 503	3,9	-1,7
3601	Silah barutu	2 511	10 640	14 347	3,9	34,8
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	14 998	15 111	13 985	3,8	-7,5
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	8 981	10 704	12 861	3,5	20,2
8802	Helikopterler, uçaklar vb. uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	16 313	14 419	11 678	3,2	-19,0
2207	Etil alkol (alkol derecesi >= %80, tağyir edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş diğer alkollü içkiler	13 705	5 213	10 644	2,9	104,2
3204	Sentetik organik boyayıcı maddeler, floresanlı aydınlatma maddeleri veya lüminofor olarak kullanılan organik ürünler	10 547	5 389	10 478	2,8	94,4
6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme) (yüzme kıyafeti hariç)	7 406	8 112	9 733	2,6	20,0
5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	23 761	9 684	9 274	2,5	-4,2
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	8 765	7 578	8 257	2,2	9,0
5206	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle %85 den az pamuk içerenler) (perakende satış için hazırlanmamış)	6 657	8 217	7 275	2,0	-11,5
9506	Kültür fizik, jimnastik, atletizm vb. mahsus eşya ve malzeme; yüzme havuzları ve küçük oyun havuzları	8 551	7 147	7 077	1,9	-1,0

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri